

GENÇLİK: AHİRETTE SORULACAK BİR NİMET

GİRİŞ

Doğumla başlayıp ölümle sonlanan insan hayatının en önemli dönemlerinden bir tanesi gençliktir. Gençlik, insan hayatının dönüm noktası olan, hayatî kararların alındığı, sorumlulukların yüklenildiği, bereketli, diğer taraftan farklı duyguların yaşandığı bir geçiş dönemidir. İnsana verilen en güzel nimetlerden bir tanesi olan gençliğin değeri, pek çok insan tarafından bilinmez. Allah Resulü (s.a.s.) şu hadis-i şerifte insanların ihmal ettiği, kıymet vermediği beş hususa dikkat çekmişti:

اَعْتَبِمُ خَمْسًا قَبْلَ خَمْسٍ : شَبَابِكَ قَبْلَ هَرَمِكَ ، وَصِحَّتِكَ قَبْلَ سَقَمِكَ ، وَغِنَاكَ قَبْلَ فَقْرِكَ ،
وَفَرَاغَكَ قَبْلَ شُغْلِكَ ، وَحَيَاتِكَ قَبْلَ مَوْتِكَ

“Beş şey gelmeden önce beş şeyi ganimet/kıymet bil:

- 1-İhtiyarlığından önce gençliğini,
- 2- Hastalanmadan önce sıhhatini,
- 3- Fakirliğinden önce zenginliğini,
- 4- Meşgul zamanlarından önce boş vakitlerini,
- 5- Ölümünden önce hayatını!” (Buhârî, Rikak, 3; Tirmizî, Zühd, 25)

Bir diğer hadis-i şerifte herkesin kendi başının derdine düştüğü, kişinin annesinden, babasından, kardeşinden, eşinden, çocuklarından kaçtığı mahşer gününde Allah Teâlâ’nın özel lütfuna mazhar olacak yedi sınıf insan sayılır:

سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمْ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ إِمَامٌ عَادِلٌ وَشَابٌّ نَشَأَ فِي عِبَادَةِ رَبِّهِ

“Yedi sınıf insan vardır ki, Allah Teâlâ onları kendi gölgesinden başka gölge olmayan günde, gölgesi altında gölgelendirecektir:

- 1.Adil yönetici
2. Rabbine ibadet içerisinde yetişen genç...” (Buhari, Ezan, 36, Zekat, 36; Tirmizi, Zühd, 53)

Gençlik, anlam arayışının yaşandığı bir dönemdir. Bu dönemde “Niçin varım?”, “Nereden geldim, nereye gidiyorum?”, “Hayatın anlamı nedir?” gibi sorular sorulur. Hadis-i şerifte bu soruların cevabına işaret de vardır. İmtihan için yaratılan insanın, bu dünyadan sonraki durağı ahirettir. Sonsuz ahiret hayatında yeniden diriliş sonrası, hesap öncesi insan, dehşet ve büyük bir kaygı içerisinde olacaktır. İşte o gün, dünya hayatında iman, ibadet, adalet, takva, samimiyet içerisinde yaşayanlar bu endişeden uzak olacak ve bir takım özel lütuflara mazhar olacaktır. Bu özelliklere sahip yedi grubun içerisinde Rabbine ibadet içerisinde yetişen genç de vardır. Sağlıklı ve huzurlu bir gençlik dönemi, insanı en güzel şekilde yaratan, yeryüzünde halife kılan, yaratılmışların en gözdesi olarak değer veren Allah’ı tanıyıp, O’na kullukla mümkün olacaktır. Gerçek manada Rabbine kullukla özgürleşemeyen insan, dünyanın, hazların, makamların, maddiyatın boyunduruğu altında kalacaktır. İnsan bedeninin en güçlü olduğu gençlik döneminde ruhun da güçlü olması namaz, oruç, dua gibi manevi gıdalarla beslenmekle sağlanacaktır.

Nebî (s.a.s.), iffetini koruyan, Allah karşısındaki sorumluluğunun bilincinde ve istikamet üzere olan gençleri, ilâhî azabın karşısındaki engellerden biri olarak tanıtmış ve “...**Huşû duyan gençler, (namaz kılarak) rükû eden yaşlılar, emzikli bebekler ve otlayan hayvanlar olmasaydı mutlaka başınıza azap yağardı.**” buyurmuştur. (Ebû Ya’lâ, Müsned, XI, 287; Hadislerle İslam, VI, 396)

KUR’AN-I KERİM’DE GENÇLER

Hz. İbrahim, Kur’ân-ı Kerîm’de en çok bahsedilen ve ülü’l-azm peygamberlerden biridir. Bulunduğu toplum ve babası, putlara tapmaktadır. Kralları Nemrud ise tevhid inancının karşısındaki otoriteyi simgeleyen kişidir. Kur’ân-ı Kerim’de Hz. İbrahim gençlik döneminde çeşitli sorular sorarak ve temsiller getirerek putperestlerle yaptığı mücadele farklı surelerde anlatılmaktadır. (Enbiya, 21/51-

70; Enam, 6/ 76-79) Hz. İbrahim, Hak yolunda mücadele ve çekilen sıkıntıları göğüsleme hususunda bütün gençlere örnektir.

Rabbimiz, Yusuf suresinde Hz. Yusuf'u iffetli bir genç olarak örnek göstermektedir. Hz. Yusuf, haram karşısında duygularına hâkim olup,

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ

“Hâşâ, Allah’a sığınırım!” (Yusuf, 12/23) demiş, böylece Rabbimiz Yusuf (a.s.)’ı çirkin bir fiil karşısında bir gencin nasıl olması gerektiği konusunda örnek göstermiştir.

Kur’an’da ismiyle anılan tek kadın olma özelliğine sahip Hz. Meryem, iffeti ve Allah’a itaati ile öne çıkmış genç bir hanımdır.

Ashâb-ı Kehf kıssasının anlatıldığı Kehf suresinde zaman ve mekân belirtilmeksizin örnek gençlerden bahsedilmektedir. Surenin 9 ile 26. ayetleri arasında putperest bir kavmin içinde Allah’ın varlığına ve birliğine inanan birkaç genç, inançlarını açıkça dile getirip putperestliğe karşı çıkmış, taşlanarak öldürülmekten veya zorla din değiştirmekten kurtulmak için mağaraya sığınmışlardır. (İsmet Ersöz, Ashab-ı Kehf, DİA, 3/465-467) Kur’an-ı Kerim’de bu gençler şöyle anlatılmaktadır:

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى

“Biz sana onların başından geçenleri gerçeğe uygun olarak anlatıyoruz. Hakikaten onlar Rablerine inanmış gençlerdi; biz de onların doğru yolda yürüyüşlerine katkıda bulunduk.” (Kehf, 18/13)

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطًا

“(Haksızların karşısında) ayağa kalkıp şöyle derken onların yüreklerini güçlendirdik: “Bizim Rabbimiz, göklerin ve yerin Rabbidir; O’ndan başkasına asla tanrı deyip yakarmayız. Yoksa kesinlikle yanlış bir şey dillendirmiş oluruz.” (Kehf, 18/14) Kur’an-ı Kerim’de bu gençler imanları, imanları üzerine sebatları, haksızlık karşısında mücadeleleri ile övülmektedir.

A. HZ. PEYGAMBER VE GENÇLER

Hz. Peygamber (s.a.s.)’in hayatının her alanı örnek olduğu gibi, gençlik dönemi de örnek ve modeldir. Peygamber Efendimiz yirmi yaşlarında iken Mekke’de haksızlığa uğrayan insanlara yardım etmek amacıyla Hilfû’l-Fudûl denilen antlaşmaya iştirak etmişti. Yine Peygamber Efendimiz (s.a.s.) gençlik yıllarında ticaretle meşgul olmuş, dürüstlüğü ve güvenilirliği sebebiyle Mekkeliler ona Muhammedü’l-Emin demişlerdi.

Resul-i Ekrem (s.a.s.) kırk yaşında ilk vahyi aldıktan sonra, kadın erkek, genç yaşlı, hür köle, zengin fakir Mekke’nin her kesiminden bu dine gönlünü açanlar olmuştu. Özellikle bir grup vardı ki, onlar son dinin lokomotif, İslam kültür ve medeniyetinin inşasında öncü olmuşlardı. Allah Resulü (s.a.s.)’e ilk iman edenler yaşları on ile yirmi beş arasında değişen, Resulullah’ın yıldızlara benzettiği gençlerdi. Bu gençlerden Hz. Ali 10, Abdullah b. Ömer 13, Zeyd b. Hârise 15, Abdullah b. Mes’ud, Zübeyr b. Avvam 16, Talha b. Ubeydullah, Abdurrahman b. Avf, Erkam b. Ebi’l-Erkam ve Sa’d b. Ebî Vakkas 17, Musab b. Umeyr 18-20, Câfer b. Ebî Tâlib 22, Osman b. Affan, Ebû Ubeyde b. Cerrah ve Hz. Ömer 25-31 yaşları arasında idi. Bunların dışında genç yaşta İslam’ı kabul eden pek çok kişi olmuştu. (İbrahim Sarıçam, Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı, DİB, s. 340)

Hz. Peygamber (s.a.s.)’in genç sahabilerle iletişim örnekleri:

a. Hz. Peygamber (s.a.s.) Genç Sahabileri Yetiştirdi

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ilk günlerden itibaren gençlere ayrı bir önem vermiş, pazarda, çarşıda, seferde, her yerde sahabesine rehberlik etmişti. Nebi (s.a.s.) Mekke döneminde Erkam’ın

evinde, Medine’de Suffe’de ashabını yetiştirmişti. Suffe, Mescidi Nebi ile eş zamanlı inşa edilmişti. Medine’de evleri ve kalabilecek yakınları olmayan yoksul, bekâr, kimsesiz, fakir sahâbîler orada kalıyordu. Çeşitli zamanlarda kalanların toplam sayısının 400’e ulaştığı ifade edilmektedir. Resûl-i Ekrem (s.a.s.) kendisine getirilen sadakaların tamamını Suffe ehline gönderir, hediyeleri ise onlarla paylaşırdı. (İbn Hanbel, II, 515; Buhârî, Rîkâk, 17) Ashâb-ı Suffe’den gücü kuvveti yerinde olanlar gündüzleri çalışır, geceleri de Kur’an tilâveti ve ilimle meşgul olurdu. (Müslim, İmâre, 147; İbn Hanbel, III, 270) Ashâb-ı Suffe’nin eğitimi ile bizzat ilgilenen Resûl-i Ekrem (s.a.s.), Suffe’de dersler vermişti. Ayrıca onlara yazı yazmayı ve Kur’an okumayı öğretmek üzere Ubâde b. Sâmit gibi hocalar tayin etmişti. (Mustafa Baktır, Suffe, DİA, 37, 469-470)

b. Allah Resulü (s.a.s.) Gençlerle İstişare Ederdi

Bedir Gazvesi’nde Ensar’ın Hazrec kolunun sancaktarlığını otuz üç yaşında olan Hubâb b. Münzir yapmıştı. Hz. Peygamber (s.a.s.) İslâm ordusunu, düşmana en uzak olan kuyunun çevresine yerleştirmişti. Hubab, bu kararı uygun görmediğinden Hz. Peygamber (s.a.s.)’e bu kararının ilâhî bir işarete dayanıp dayanmadığını sormuş, vahiy ile ilgili olmadığını öğrenince de düşmanı susuz bırakmak için onlara en yakın su kuyusunun yanına yerleşilerek diğer kuyuların kapatılmasını teklif etmiş, Resûl-i Ekrem de onun bu görüşünü uygun bulmuştu. (M. Yaşar Kandemir, Hubab b. Münzir, DİA, 18/ 264)

Uhud savaşında Mekkelilerin 3000 kişilik ordu ile hareket ettiğini öğrenince Resul-i Ekrem (s.a.s.), düşmana nasıl karşılık verecekleri konusunda sahabe ile istişare etti. Gördüğü bir rüya üzerine Medine’de kalınmasını, kadınların ve çocukların kalelere yerleştirilerek savunma savaşı yapılmasını tercih ettiğini belirtti. Özellikle Bedir Gazvesi’ne katılamayan gençler ve Hz. Hamza, Sa’d b. Ubâde, Nu’mân b. Mâlik düşmanla şehir dışında savaşılmasında ısrar ettiler. Hz. Peygamber (s.a.s.) yenilgiye uğramalarından endişe duyduğunu bildirmesine rağmen çoğunluğun görüşüne uyarak karar verdi. (Muhammed Hamîdullah, Casim Avcı, Uhud Gazvesi, DİA, 42/ 54-57)

Uhud savaşı öncesi Allah Resulü (s.a.s.), gençleri dinlemiş, onların kararları doğrultusunda karar almış, fakat olumsuz olaylar yaşandığında da gençleri suçlamamıştır.

c. Allah Resulü (s.a.s.) Hataları En Güzel Şekilde Düzeltmişti

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) gençleri dinlemiş, onların kendisi ile rahat iletişim kurabilmeleri imkânını sağlamıştı. Yanlış istekleri olduğunda bile incitmeden, kırmadan doğruyu bulmalarına yardımcı olmuştu. Bir defasında genç bir sahâbi gelmiş, günah işlemek için izin istemişti. Diğer sahâbîler böyle bir isteğe kızmışlar, ancak Resulullah (s.a.s.), isteğinin yanlış olduğunu empati yoluyla anlatmış, kalben, zihnen ikna etmiş, onu vazgeçirmiş ve sonunda ona dua etmişti.

Yeni Müslüman olmuş ancak namazla ilgili bilgileri eksik olan **Muaviye b. el-Hakem es-Sülemî**, Rasûlullah (s.a.s.) ile birlikte namaz kılariken cemaatten bir adam aksırır. Namazda iken Muaviye, “Yerhamukallah” der. Bunun üzerine cemaat ona ters ters bakar. Muaviye b. el-Hakem: “Hay anamı kaybetseydim (ya da hay anam bensiz kalsaydı), bu haliniz ne, bana bakıp duruyorsunuz” der. Diğer sahâbîler, bu sefer elleriyle uyluklarına vurmaya başlarlar. Kendisini susturmak istediklerini anlayınca, susar. Muaviye b. el-Hakem bundan sonrasını şöyle anlatır: Resûlullah (s.a.s.) Efendimiz, namazı kıldıktan sonra beni çağırdı-**babam anam ona feda olsun- ne ondan önce, ne ondan sonra daha güzel öğreten bir öğretmen görmedim. Allah'a yemin ederim ki beni ne azarladı, ne dövdü, ne de ağır söz söyledi.** Sadece: *“Bu ibadetin adı namazdır. Namaz kılariken konuşulmaz, dünya kelamı edilmez. Çünkü namaz tekbir, tesbih ve Kur’an okumaktan ibarettir.”* buyurdu. (Müslim, Mesacid, 33)

d. Allah Resulü (s.a.s.) Gençlerin Problemlerini Çözerdi

İkinci Akabe Biatı’nda yetmiş kişilik heyetin en küçük üyesi 15 yaşındaki **Cabir b. Abdullah** idi. Uhud gazvesinde babası şehid olmuş, yedi veya dokuz kız kardeşin bakımı da kendisine kalmıştı. Hz. Peygamber (s.a.s.) bir defasında onu devesinin arkasına bindirmiş, başka bir zaman da

hastalandığında ziyaretine gitmişti. Cabir'in babası şehit olduğunda üzüldüğünü görünce, onun Allah Teâlâ'nın iltifatına nâil olduğunu haber vererek kendisini teselli etmişti.

Cabir b. Abdullah evlendikten sonra, Zâtürrika Gazvesi'ne Hz. Peygamber'le (s.a.s.) birlikte katıldı. Bu gazveden dönerken Peygamber Efendimiz (s.a.s) Câbir'le sohbet etti ve onun maddî sıkıntı içinde olduğunu öğrendi. Allah Resulü (s.a.s.) Câbir'den devesini kendisine satmasını istedi. Uzun bir pazarlıktan sonra ve Medine'ye varınca teslim etmek şartıyla deveyi satın aldı. Gazve dönüşü Câbir deveyi teslim etmek üzere götürünce, Resûlullah (s.a.v) ona olan borcunu ödedi ve deveyi de kendisine hediye etti. (M. Yaşar Kandemir, Cabir b. Abdullah, DİA, 6/530-532)

e. Hz. Peygamber (s.a.s.) Gençlere İltifat Ederdi

Allah Resulü (s.a.s) genç arkadaşlarına değer verir, onları taltif ederdi. Muaz b. Cebel için, **“Muâz ne iyi adam!”** buyurmuştu. Ashabına **“Kıyamet gününde onun âlimlerin önünde yürüyeceğini”** (Buhârî, Fezâ'ilü'l-Kur'ân, 8; Müslim, Fezâ'ilü's-sahâbe, 119) buyurmuş; **“Ey Muaz! Seni çok seviyorum”** (Ebu Davud, Vitr, 26) diye iltifat etmişti. Zeyd b. Sabit için Allah Resulü, **“Ümmetim içinde ferâizi (Miras ilmini) en iyi bilen Zeyd'dir.”** (Tirmizî, Menâkıb, 32) buyurmuştu.

Abdullah b. Ömer için, **“Abdullah ne iyi insan, bir de gece namazı kılsa!”** (Buhârî, Fezâ'ilü aşhâbi'n-Nebî, 19) buyurmuş, onu gece ibadet etmeye teşvik etmişti.

f. Hz. Peygamber (s.a.s.) Gençlere Sevgi, Şefkat Ve Merhametle Yaklaşırdı

Hz. Ali (ra.), Hz. Peygamber (s.a.s.) 'i şöyle anlatmaktadır: **“Resûlullah daima güler yüzlü, güzel huyluydu, çok merhametli, affediciydi, sert ve katı kalpli değildi, yanındakilere karşı nazik davranan bir insandı. Kaba ve sert konuşmaz, kötü davranmaz, bağırıp çağırmaz, kimseyi ayıplamaz aşırı bir şekilde de övmezdi...”** (Tirmizî, Şemail-i Şerife I-II, çev. H. Nakşibendî, Hilal Yay. Ankara, ty., 355)

Genç sahâbilerden Cerîr b. Abdullah, **“Müslüman olduğum günden beri Resûlullah (s.a.s), beni hiç kapıdan çevirmedi. Beni her gördüğünde mutlaka gülümserdi.”** demişti. (Tirmizî, Menâkıb, 41)

g. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) Genç Sahabilere Görevler Verirdi

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) çevresindeki gençleri iyi tanımış, liyakatli ve ehliyetli gençlere hâkimlik, valilik, ordu komutanlığı, vahiy kâtipliği gibi üst düzey ve önemli görevler vermişti. Böylece onların özgüven ve tecrübe kazanmalarına destek olmuştu. Genç sahabiler de aldıkları bu görevleri hakkıyla ifa etmişlerdi.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Mekke'nin fethedildiği gün Müslüman olan yirmi yaşındaki **Attab b. Esid'i** Mekke'ye vali olarak atamıştı. On sekiz yaşında Müslüman olan Medineli **Muaz b. Cebel**, Hz. Peygamber (s.a.v)'in vahiy kâtipliği ve hazinedarlık görevlerini yapmış, Yemen'e elçi, zekât memuru ve kadı sıfatıyla gönderilmişti.

Nebi (s.a.s) Yahudilerle yazışmalarında yardımcı olması için, 11-12 yaşlarında iken Müslüman olan **Zeyd b. Sabit**'ten İbranice öğrenmesini istemişti. Zeyd b. Sabit, Farsça, Rumca, Kıptice ve Habeşçe dillerini öğrenmiş, vahiy kâtipliği yapmış, Hz. Peygamber hayattayken Kur'an'ın tamamını ezberlemişti. Resul-i Ekrem (s.a.s.), 632 yılı Mayıs ayında Suriye bölgesine gönderilmek üzere hazırlanan ordunun komutanlığına 18 yaşında olan **Üsâme b. Zeyd'i** getirmişti.

Hz. Ali genç yaşta Yemen'e kadı olarak görevlendirildiği zaman, genç ve tecrübesiz oluşunu gerekçe göstererek ilk başta çekingen davranmıştı. Bunun üzerine Allah Resulü (s.a.s.), mübarek elini onun göğsüne vurmuş ve **“Allah'ım, bunun kalbine hidayet ver ve diline sebat ver!”** buyurarak duasıyla onu cesaretlendirmiş ve ona bir davada nasıl hüküm vermesi gerektiğini anlatmıştı. Hz. Ali, **“Bundan sonra iki kişi arasında hüküm verme konusunda hiç tereddüt etmedim.”** demişti. (İbn Mâce, Ahkâm, 1; Hadislerle İslam, VI, 394)

Peygamber Efendimizin gençlere değer vermesi, onları kazanmada takip ettiği metotla ilgili olarak Taif kuşatmasından Cirane'ye dönerken yaşanan şu olay son derece anlamlıdır:

Yolda namaz vakti gelince müezzin ezan okumaya başlamıştı. Resûlullah (s.a.v)'a karşı büyük bir kin ve düşmanlık besleyen **Ebû Mahzûre** ile Kureyşli on genç ezan sesini işitince bir yere gizlendiler ve alaylı bir şekilde müezzini taklit ederek yüksek sesle ezan okudular. İçlerinden birinin güzel sesli olduğunu fark eden Hz. Peygamber (s.a.v) onları yanına çağırttı ve kendilerine birer birer ezan okuttu. En son okuyan Ebû Mahzûre'nin sesini çok beğenerek ona ezanı öğretti; daha sonra namaz vakti gelince elini başına koyup alnını okşadı ve ezan okumasını istedi. Ebû Mahzûre bu emri isteksiz bir şekilde yerine getirdikten sonra Hz. Peygamber (s.a.v) ona bir miktar gümüş para verdi ve kendisine dua etti. Gönlü İslâmiyet'e ısınan Ebû Mahzûre orada müslüman oldu ve Hz. Peygamber (s.a.v)'den kendisini Mekke'deki Harem-i Şerif'e müezzin yapmasını istedi. Bu arzusunu kabul eden Hz. Peygamber (s.a.v), Mekke Valisi Attâb b. Esîd'e gitmesini ve yeni görevini ona bildirmesini söyledi. Ebû Mahzûre, Resûl-i Ekrem (s.a.v)'in Mekke'den ayrılmasına kadar Kâbe'de Bilâl-i Habeşî ile birlikte ezan okudu. Resûlullâh (s.a.v)'ın okşadığı alnına düşen saçları hiç kestirmedi. Vefatına kadar Mekke'de müezzinliğe devam etti. (Murat Sarıcık, Ebû Mahzûre, DİA, 10/179-180)

B. GENÇLİK: AHİRETTE SORULACAK BİR NİMET

ثُمَّ لَتَسْأَلَنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ

“Nihayet o gün (dünyada yararlandığınız) nimetlerden elbette ve elbette hesaba çekileceksiniz.”(Tekasür, 101/8) ayeti ile Rabbimiz ahirette mutlaka hesabın olacağını, insana sahip olduğu bütün nimetlerden sorulacağını hatırlatır. Her nimet bir imtihan vesilesidir.

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) insana sorulacak soruları haber verir:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ، أَنَّهُ قَالَ : لَا تَزُولُ قَدَمُ ابْنِ آدَمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ عِنْدِ رَبِّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ خَمْسٍ :

“İnsanoğlu kıyamet günü beş şeyden hesaba çekilmedikçe hiçbir tarafa hareket etmeyecektir;

1- Ömrünü ne ile geçirdiğinden, عَنْ عُمَرَهُ فِيمَا أَفْنَاهُ

Hayat Allah'ın bir lütfu ve ihsanıdır. Hayat bir yol, ömür ise yolculuktur. Ömür bir sermayedir, bunu kazanca, kâra çevirmek gerekir. Her insana her gün eşit bir şekilde 24 saatlik bir zaman dilimi verilir. Kimileri bu zaman dilimini sermaye yapıp, değerlendirir. Kimileri de çarçur eder.

2- Gençliğini ne ile yıprattığından, وَعَنْ شَبَابِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ

Ömür içerisinde gençlik devresi gücün, kuvvetin, vücut zindeliğinin en yüksek olduğu bir dönemdir. İnsan gücünün, kuvvetinin, zindeliğinin hep devam edeceğini zanneder. Ancak gençlik dönemi çok hızlı geçer. Bu yüzden Allah Resulü gençliğe dikkat çekmiştir.

Hikaye:

Genç, iki büklüm halde yere eğilerek yürüyen yaşlı bir adama:

- “Baba, neden eğilmiş, yere bakar halde yürüyorsun?” diye sorar.
- Yaşlı adam: “Evlat, gençliğimi kaybettim onu arıyorum.” cevabını verir.

Gençlik de geri getirilemeyen bir nimettir. Şairin beytinde ifade ettiği gibi:

فَيَا لَيْتَ الشَّبَابَ يَعُودُ يَوْمًا
فَأُخْبِرَهُ بِمَا فَعَلَ الْمَشِيبُ

Keşke gençlik bir gün geri gelse de
İhtiyarlığın yaptığını ona haber versem

Gençlikte günler kısa yıllar uzun, yaşlılıkta ise yıllar kısa günler uzundur.

3- Malımı nereden kazandığından, وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ

Mesleğin dinen yasak işlerden olmaması, kazancın helal olması gerekmektedir. Gençlik döneminde birey geleceğe dair kararlar alırken Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in bu uyarısını unutmamalıdır.

4- Nereye harcadığından, وَفِيمَا أَنْفَقَهُ

Kişi “mal, para benim, istediğim şekilde harcarım” diyemez. Harcamalar da israfa düşülmeden, İslam'ın yasakladığı alanlardan sakınarak yapılmalıdır.

5- Öğrendiği bilgileri yaşayıp yaşamadığından وَمَا عَمِلَ فِيهَا عِلْمٌ

İnsan öğrendiği bilgileri yaşayıp yaşamadığından hesaba çekilecektir. Salt ilim, bilgi insanın kurtulması için yetmeyecektir. Bilginin yaşanması, öğrenilip hayata geçirilmesi, yaşantıda da samimi olunması gerekmektedir. (Tirmizi, Sıfatü'l-Kıyame, 1)

Bu hadis bize, gençlik yıllarının iyi değerlendirilmesi, ömrün zayi edilmemesi, mal kazanma ve harcama yolunda yanlış yol ve üsluba girilmemesi, öğrenilen bilginin yaşanılması gerektiğini hatırlatıyor.

C. İSTANBUL'UN FETHİ

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştu:

لَتُفْتَحَنَّ الْقُسْطُنْطِينِيَّةُ وَلَنَعَمَ الْأَمِيرُ أَمِيرُ هَؤُلَاءِ الْجَيْشِ ذَلِكَ الْجَيْشُ

“İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, fetheden ordu ne güzel ordudur.” (İbn Hanbel, IV, 335) Bu müjdeye nail olmak için Sevgili Peygamberimiz(s.a.v)'i evinde altı ay misafir eden Ebû Eyyûb el-Ensârî İstanbul seferine katılmış, İstanbul surları önünde şehit olmuştu. Bu kutlu işaret tarih boyunca pek çok sefere vesile olmuş, zafer 21 yaşındaki genç padişah II. Mehmed'e nasip olmuştu. Büyük hazırlıklar yapılmış, gerekli bütün tedbirler alınmış, gemiler karadan yürütülmüştü. Sefer, Akşemseddin, Molla Gürânî, Molla Hüsrev gibi tanınmış âlimler tarafından mânevî bakımdan desteklenmişti. Uzun bir kuşatmadan sonra 29 Mayıs 1453 günü İstanbul fethedilmiş, Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in müjdesine nail olunmuştu.

İstanbul'un fethi, Peygamber Efendimiz (s.a.s.)'in müjdesine nail olmak, Allah'ın ismini yüceltmek, İslam'ın önündeki engelleri kaldırmak gibi ulvi sevdalar için yapılmıştı. Fatih Sultan Mehmet'in İstanbul'u fethettiğinde 21 yaşında olması, gençlerimiz için özgüven ve ümit kaynağıdır. Zira yıkılmaz kabul edilen surlar yıkılmış, bir gecede karadan yürütülen gemilerle Haliç'in zincirleri aşılmıştı. Arif Nihat Asya bu duyguları yazdığı şiirinde ne güzel ifade etmiştir:

Delikanlım, işaret aldığın gün atandan
Yürüyeceksin... Millet yürüyecek arkandan!
Sana selam getirdim Ulubatlı Hasan'dan....

Sen ki burçlara bayrak olacak kumaştasın;
Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!..

D. SONUÇ

Gençlik, hayatın baharı, duyguların coştığı bir dönemdir. Bu dönemde duygu ve davranışlar dini hassasiyetle, edep ve hayâ gibi ahlaki değerlerle kontrol edilmelidir.

İnsanın en çok sevdiklerinden dahi kaçtığı, amelini saklayamayacağı, yapılan amel göklerde, yerde, bir kayanın kovuğunda bile olsa çıkarılıp getirileceği, ellerin konuşup, ayakların şahitlik edeceği

‘Haydi kitabını oku!’ denileceği hesap gününde, insan bütün nimetlerden hesaba çekilecektir. Hesaba çekileceği nimetler arasında gençlik de vardır. Geçen zamanın geri getirilemeyeceği hakikattir.

Sohbetimizi Hz. Peygamber (s.a.s.)’in genç sahabe Abdullah b. Abbas’a yaptığı řu nasihatle bitirelim: **“Delikanlı! Sana bazı şeyler öğreteceğim. Allah’ı gözet ki Allah da seni g zetsin. Allah’ı gözet ki Allah’ı daima yanında bulasın. Bir şey istediğinde Allah’tan iste! Yardıma muhtaç olduğunda Allah’tan yardım dile! şunu bil ki bütün insanlar sana fayda vermek için toplansa Allah’ın takdiri dışında sana faydalı olamazlar. Ayrıca bütün insanlar sana zarar vermek için toplansa Allah’ın takdiri dışında sana hiçbir şeyde zarar veremez. Zira kalemler kaldırılmış, sayfalar kurumuştur.”** ( bn Hanbel, Müsned, I, 293; Hadislerle  slam, VI, 396)

Rabbimiz, gençliđimizi Rabbimize kulluk bilinciyle geçirenlerden olabilmeyi, gölgesinden başka gölge olmayan günde, gölgesi altında g lgelenenlerden olabilmeyi nasip eylesin.

DUYURU:

Cami yönetim kurulu seçimi